Україна починається з тебе

№ 15 (239) Серпень 2015 E-mail: chaspress@ukr.net

З Днем Незалежності України!

Василь Куйбіда:

Українській незалежності – рухівські ідеї

Ось уже другий рік поспіль ми відзначаємо День незалежності України в умовах фактичної війни. Вона триває на сході України і всередині держави. Якщо на сході ми ведемо війну проти зовнішнього агресора – Російської Федерації, то усередині країни – проти російської п'ятої колони, агентури Кремля, доморощених корупціонерів, крадіїв, хабарників та саботажників реформ. Від успіху цієї боротьби залежить наш європейський вибір, наше майбутнє. Як показує історія, демократія – це щоденний плебісцит. Так само і незалежність – це постійна боротьба. На жаль, ці прописні істини погано засвоїли наші державні керманичі.

За понад рік своєї діяльності вони лише змінили політичні декорації. Їм чуже поняття української національної держави. Тому вони і не приступили до реалізації українських національних інтересів. Не маючи суверенної волі, вони допустили втрату територіальної цілісності України. Безхребетна влада дійшла до того, що ключові рішення в державі приймаються під диктат зовнішніх сил, насамперед Росії, США, ЄС або ж міжнародних структур на кшталт МВФ.

Нехтування інтересами української нації не дало можливості подолати відчуження українців від влади. Натомість принцип «опора на власні сили» спричинив ефективний добровольчий рух, що в критичні моменти існування Української держави забезпечив військові формування на сході України продуктами харчування, озброєнням та амуніцією. Слід підкреслити, що весь цей рух відбувався й відбувається на фоні слабкості виконання своїх функцій Верховним Головнокомандувачем Збройних Сил і урядом України.

Нинішня система державного управління – неефективна, що підтверджують систематичні невдачі особливо у військовій, економічній і фінансовій сферах.

Діюча влада не ставить питання про національну державу, що відстоюватиме інтереси, насамперед, понад 80 відсотків дорослого населення України, яке ідентифікує себе етнічними українцями. Керівництвом держави з моменту оприлюднення своїх програм без належного механізму і супроводу їх реалізації не запропоновано ані концепції розвитку української нації, ані розбудови Української держави.

А ми хочемо національної держави як суспільного утворення, яке здатне на базі українських національних цінностей інтегрувати населення України в єдине українське суспільство, і аж ніяк не навпаки.

читайте на сторінці 2

Дорогі українці!

Щиро вітаю вас з найбільшим національним святом – Днем незалежності України!

Ми дорого заплатили за відновлення української державності. І словом, і оружно кращі сини України впродовж віків намагалися її відновити, але вдалося це зробити тільки 23 роки тому. Ми тріумфували, вважаючи, що деколонізація і реформи принесуть нам демократію і добробут у колі європейських народів. Неочищення від окупаційного минулого і непроведення реформ обернулося для нас економічними втратами і війною на Донбасі. Але сьогодні українці воюють не тільки за свою територіальну цілісність, а й за європейські цінності, показуючи всьому світу силу свого духу.

Ми виграємо цю війну, війну за наше вільне майбутнє. Ми проведемо деколонізацію України, проведемо конче потрібні реформи і утвердимо українство у світі. Ми сильні, маємо необхідний досвід і знаємо, що це зробити можемо тільки ми – українські патріоти!

Здоров'я Вам, сили волі і сили духу. Своє щастя і добробут, а Україні славу – ми здобудемо своїми руками.

Слава Україні!

Голова
Народного Руху України
Василь Куйбіда

Валентин Бадрак:

Повний назад, або Алхімія військової реформи

читайте на сторінці 5

Газету «Час Руху» можна передплатити на 2015 рік у кожному відділенні «Укрпошти». Індекс: 91216. Ціна на місяць 2 грн. 47 коп.

Українській незалежності – рухівські ідеї

Сьогоднішня ситуація вимагає не тільки порозуміння між владою і народом, а й створення такої системи управління і господарювання, яка незалежно від змін на владному олімпі буде незмінною і прогнозованою як для її громадян, так і для громадян інших держав. Наші політичні, економічні та культурні інститути мають гуртувати націю, відповідати сьогоднішнім викликам і забезпечувати гідне майбутнє.

Народний Рух України переконаний, що таку систему не зможуть збудувати олігархічні команди, які економічну конкуренцію з її методами переносять у владу, компрометуючи при цьому державу.

Таке завдання можуть виконати тільки політичні сили, сформовані народом, які не втратили народної довіри і здатні сформувати патріотичну, дієву, професійну владну команду — уряд народної довіри. В Україні такою силою є Народний Рух України та низка партій національно-патріотичного спрямування. Для побудови в Україні національної держави треба об'єднати їх творчі та організаційні зусилля.

Ми розуміємо, що існують потужні сили, які цього не хочуть і зроблять все, щоб не допустити цього. Особливо це стосується п'ятої колони Кремля, яка глибоко укоренилася в українській владі і існує на гроші прокремлівських олігархів. До складу п'ятої колони належать не тільки прикритий церковним омофором підрозділ колишнього КДБ — православна церква московського патріархату, КПУ, Партія регіонів, опозиційний блок, але й інші політичні проекти, які формують владу в Україні.

Прихід до влади Руху та інших національно-патріотичних сил означає кінець діяльності цих паразитів в Україні.

Підтвердженням цього є події, які відбувалися у державах так званого соціалістичного табору на початках 90 років минулого століття. Там народ вручив владу національним державотворчим антикомуністичним силам, і сьогодні життя у них цілковито нагадує життя заможних країн світу. Цього не відбулося в Україні, а без таких змін неможливо змінити стару політичну і управлінську системи та побудувати нову. Тому Народний Рух України, розуміючи усю безпорадність і непрофесіоналізм діючої влади, а також небезпеку, яка нависла над Україною, закликає усі національно-патріотичні сили об'єднатися, сформувати Уряд народної довіри і розпочати системні реформи, яких так довго чекають українські громадяни.

Тільки втіливши у життя ці ідеї, ми зможемо бути впевнені, що наша незалежність — назавжди.

Народний Рух України, розуміючи усю безпорадність і непрофесіоналізм діючої влади, а також небезпеку, яка нависла над Україною, закликає усі національно-патріотичні сили об'єднатися, сформувати Уряд народної довіри і розпочати системні реформи, яких так довго чекають українські громадяни

Василь Куйбіда,
голова Народного Руху України.

Хто і чому гальмує наше зближення з Європою?

Треба було бачити неприховане здивування «європейців»: «Куди ж ви йдете, якщо не маєте енергетичного плану

Ще на початку липня у Києві з ініціативи «Агенції з модернізації України» проходив круглий стіл за участю і під головуванням колишнього єврокомісара з енергетики Г.Ферхойгена і колишнього Міністра закордонних справ Австрії М.Шпінделеггера. Працювали п'ять панелей: політичні аспекти Угоди про асоціацію; економічні аспекти Угоди про асоціації; енергетика; транспорт; телекомунікації. Очевидно, що йдеться про основні теми, за якими ЄС буде оцінювати успішність України на шляху євроінтеграції.

Мабуть, найбільш успішним є наш поступ до ЄС є в енергетиці. Якби там не було, але Україна, окрім Угоди про асоціацію з ЄС, є повноправним членом Енергетичного співтовариства, яке покликано сприяти запровадженню ЄСівського законодавства в енергетичній сфері. І як би інколи не було важко, треба відзначити, що наша держава послідовно рухається вперед. Інколи, може, не так швидко, як би хотілося, але все ж таки є незаперечні успіхи. Словом, на енергетичній панелі було що показати і розказати європейцям та нашим учасникам про успіхи євроінтеграції. Безумовно це мали би бути виступи представників виконавчої влади (Міністерства енергетики і вугільної промисловості) та українського парламенту.

На жаль, так не сталося: виступили всі «колишні», експерти, представники бізнесу і «європеєць» Г.Ферхойген. Але не виступив ніхто від української виконавчої влади і від парламенту... . Звичайно, не обійшлося без демонстрації у виступах ідеологічного забарвлення. Але варто відзначити, що нинішні «опозиціонери» зайняли насамперед громадянську позицію. Звичайно, вони промовчали про свою недавню прикру роль у владі.

Але найбільшою несподіванкою стала відсутність актуальної стратегії розвитку української енергетичної галузі. Невідомо що і чому, з якою метою планує робити Україна і, відповідно, її громадяни через кілька років, через рік, через тиждень, завтра і т.д.

Треба було бачити неприховане здивування з цього приводу «європейців»: «Куди ж ви йдете, якщо не маєте енергетичного плану» — щиро проронив один з них, йдучи на перерву.

Треба думати, що єдина енергетична панель була такою, до певної міри, не вдалою для України. Хочеться вірити, що всі решту панелей були гідно представлені нинішньою виконавчою владою в Україні та українським парламентом.

Головні висновки із згаданого круглого столу такі:

— в жодному разі не варто ігнорувати нинішньою владою подібних заходів. Адже участь у них досвідчених «колишніх» європейських чиновників може використовуватися в ЄС, делікатно кажучи, для з'ясування того що, окрім декларацій, робить Україна в плані євроінтеграції;

— негайно, за участі кваліфікованих фахівців, експертів і політиків-державників розробити і прийняти (бажано ВРУ) Стратегію розвитку енергетичної галузі України у контексті її розвиту як держави, що планує інтегруватися в ЄС.

Згаданий та інші подібні заходи сприймаються європейцями, на жаль, скоріше як доказ декларативності намірів на фоні відсутності конкретних дій.

Богдан
Соколовський

Альтернатива Мінським угодам

Процес «мінських угод» зайшов у глухий кут. Це розуміє Росія, це розуміє і Україна.

«Мінські угоди» укладалися в так званому нормандському форматі. Сам по собі «нормандський формат» означає не просто переговори країн нормандської четвірки (Україна, Росія, Німеччина, Франція), а те, що Росія та Україна неспроможні вдвох укласти договори про війну та мир, які матимуть гарантію виконання.

Тому інші країни (зокрема Франція та Німеччина) виступають як гаранти виконання «мінських угод».

Як показує практика, гарантії Франції та Німеччини нічого не варті в процесі війни на Сході України. Підпал автомашин Спеціальної моніторингової місії ОБСЄ в Донецьку це прямо і відкрито демонструє.

Проблема полягає в тому, що майже ніхто з українських політиків досі не бачить альтернативи процесу «мінських угод».

Це дуже дивна обставина. Адже, як уже не раз писалося в закордонній публіцистиці, проблеми Росії зосереджені на позиції США. І війна ця на Сході України — це по суті війна Росії та США за світовий вплив.

Альтернатива «нормандському формату» є. Це «атлантичний формат», де ключовими учасниками мають бути Україна, Росія та США, можливо, навіть без участі Франції та Німеччини. Очевидно, це вже будуть не «мінські угоди», а, наприклад, «лондонські угоди».

Ще одна причина невиконання «мінських угод» полягає в тому, що вони зовсім невигідні для України в довгостроковому плані. Так у короткостроковому плані «мінські угоди» нібито мали привести до миру. Але цього не сталося. Тобто в короткостроковому плані «мінські угоди» не спрацювали.

А в довгостроковому плані «мінські угоди» не мають широкої підтримки української громади. Саме тому багато українських народних депутатів не підтримують їх.

Ті зміни до Конституції, які внесені до парламенту президентом, не влаштовують українську громаду, бо вони де-факто не дають ніякої децентралізації. Водночас ці зміни до Конституції не влаштовують «ДНР» і «ЛНР», чи правдивіше кажучи, не влаштовують Росію.

Як це не важко визнавати, але будь-які успішні переговори щодо миру в ситуації захопленої Росією території України можуть бути лише тоді, коли вони будуть конструктивними для Росії. Затягування мирного процесу і сподівання на послаблення Росії — це помилкова стратегія з боку України. Якщо російський режим відчуватиме своє послаблення, він неодмінно нанесе прямий удар, і тоді Україна втратить набагато більше.

Проблемою є також особливий статус окупованої території Сходу України. Проблема особливого статусу в тому, що цей тимчасовий статус розглядається українською владою як довгостроковий статус.

Будь-яка територія з особливим статусом, тобто з квазістатусом, неминуче попадає в ситуацію можливості подальшого військового тиску Росії з так званою «повзучою окупацією».

Більше того, квазістатус окупованої території Сходу України не дозволить мати там місцеву владу, яку би визнавала центральна влада України. Нинішня ситуація з місцевими виборами показує, що з точки зору української центральної влади будь-яка місцева влада на окупованій території Сходу України буде нелегітимною.

Спроба проводити місцеві вибори під контролем ОБСЄ свідчитиме про втрату суверенітету України над окупованою територією, що неодмінно призведе в перспективі до того, що територія опиниться в складі Росії. Для Росії це зробити дуже просто — декілька терактів проти представників ОБСЄ, і вони звідти самі втечуть.

Квазістатус Сходу України однозначно породжує ситуацію, за якої територія де-факто належить Росії, а всі соціальні витрати та витрати на її відбудову несе Україна. Фактично квазістатус Сходу України означає, що Україна програла війну і її нібито агресора щодо спірної території зобов'язують виплачувати репарації Росії.

Якщо війна нібито закінчується квазістатусом спірної території, то це означає, що війна насправді продовжуватиметься доти, допоки статус території не стане однозначно визначеним, тобто перестане бути квазістатусом.

Отже, здійснене українською владою конституційне урегулювання ситуації, яке прописане в «мінських угодах», не вирішує жодну проблему з війною на Сході України ні в короткостроковому, ні в довгостроковому періодах.

І якщо знову українські політики вважають, що немає альтернативи особливому статусу окупованих територій Сходу України, то вони знову помиляються.

Альтернативою особливому статусу території є «Тимчасова Автономія ДНР-ЛНР» з чітко прописаними з боку України правилами — Росія відбудовує зруйновану територію ДНР-ЛНР і повертає її відбудованою в склад України. Термін «Тимчасової Автономії» може складати 3-5 років.

Є ще більш жорсткий варіант — оголошення окупованої території Сходу України парламентом окупованою, тобто законодавче визнання її окупованого статусу.

Різниця між цими варіантами принципова: в першому варіанті територія Сходу України повертається в Україну в визначений термін, в другому варіанті вона може повернутися лише тоді, коли тоталітарний мілітаристський режим в Росії зазнає краху чи Росія почне розпадатися.

Якщо ж ці ідеї комусь не подобаються, то можна пошукати інші. Але потрібно пам'ятати три речі — 1) «мінським угодам» існує альтернатива; 2) «нормандський формат» не працює вже і не буде працювати надалі, потрібен інший формат; 3) особливий квазістатус в Україні окупованої Росією території Сходу України не вирішує жодних проблем і подовжує там хаос, від якого всі стомилися, потрібен чіткий і однозначний статус окупованої території.

Сергій Дацюк,
філософ.

63,9% українців проголосували б за вступ України до НАТО

Більшість населення України (63,9%) проголосувала б за вступ України до НАТО, якби у найближчі вихідні відбувся референдум з цього питання.

Про це свідчать результати опитування, проведеного фондом «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва спільно з Центром Разумкова, передає УНІАН.

«Зараз ми бачимо істотні зміни. Якби референдум відбувся нині, то він, звичайно, був би виграний. Проте це все поки що питання, яке ділить Україну», — відзначила директор фонду «Демократичні ініціативи» Ірина Бекешкіна, презентуючи результати на прес-конференції.

Згідно з опитуванням, проти вступу України до НАТО проголосували б 28,5% учасників референдуму. Важко відповісти — 7,6% респондентів.

Бекешкіна нагадала, що у червні 2010 року на уявному референдумі щодо вступу України до НАТО лише 25% із тих, хто зголосився взяти в ньому участь, проголосували б за вступ України до Альянсу, а 68% — висловилися би «проти».

У червні 2014 року, за словами керівника фонду «Демократичні ініціативи», ситуація змінилася на протилежну: 45% проголосували б за вступ до НАТО, а 36% — проти.

Коментар

Потрібно остаточно розірвати всі зв'язки з Росією аж до краху злочинного режиму цієї країни й одужання її суспільства.

Опитування громадської думки, проведене в липні фондом «Демократичні ініціативи імені Ілька Кучеріва» та соціологічною службою Центру Разумкова, продемонструвало абсолютно нову цифру ставлення українців до НАТО: якби в Україні цього року оголосили референдум з питання вступу до НАТО, 64% (від тих, хто візьме участь у голосуванні) громадян проголосували б за вступ до Північноатлантичного союзу.

Протягом багатьох десятиріч ця цифра здавалася недосяжною. Але російське вторгнення до України зруйнувало всі радянські пропагандистські міфи, які довгі роки залишалися головним дискурсом у ставленні більшості громадян України до власної безпеки. Не НАТО напало на Україну, а «братська» Росія. І не НАТО намагається «втягнути» Україну у свої військові операції, а українці хотіли б, щоб країни НАТО втрутилися у війну, яку веде Росія. НАТО наочно довело, що може забезпечувати безпеку тих, хто до нього приєднався, – агресор навіть і не думає порушити кордони цивілізованого світу. А українці, на жаль, поки що поза цими межами.

Ну, і заодно виявилися абсолютно нереалістичними запевнення тих, хто радив не дратувати Росію можливим вступом до НАТО – тоді вона може «неадекватно» відреагувати. Ми й не дратували. А вона і так неадекватно відреагувала. А от якби вступили б – відреагувала б адекватно. Російські солдати сиділи б удома. А Крим і Донбас залишалися б українськими. І зараз над Севастополем майоріли б не прапори зрадників із Чорноморського флоту Росії, а прапори Військово-морських сил України. І, звичайно, прапори наших союзників із країн НАТО, які допомагали б нам захищати кордони цивілізованого світу від російського авторитаризму.

Так, 64 відсотки – це ще не остаточний перелом. І навіть 90 відсотків – а будуть і вони – не стануть переломом, бо для вступу до НАТО нам необхідно тепер вирішити проблеми власної країни, забезпечити її обороноздатність і територіальну цілісність, остаточно розірвати всі зв'язки з Росією аж до краху злочинного режиму цієї країни і одужання її суспільства. Але сам факт того, що українці починають мислити реалістично – це вже половина успіху. А друга половина – це готовність НАТО до прийняття України до своїх лав. За це варто боротися.

Віталій Портников, журналіст і політичний коментатор, оглядач Радіо Свобода.

РУХівці Одеси підтримали Грузію в річницю російської агресії

Сьогодні біля грузинського консульства в Одесі відбувся мітинг підтримки народу Грузії на честь річниці початку російської агресії на землю дружньої нам держави. У виступі голови Одеської крайової організації НРУ Петра Чумака відзначалося, що ми пишаємося мужністю грузинського народу, його єдністю в боротьбі проти агресора. Тактика путінського режиму з тих часів не змінилась, кремлівський карлик ставив на роз'єднаність українців, та отримав достойну відповідь. Не підтримали його і в Одесі, 2 травня одесити стали на захист рідного міста від сепаратистів. Ще виступили отаман Чорноморського козацького війська, голова міської організації НРУ Анатолій Петько, представник самооборони Одеси Василь Дем»янчук, молодий активіст Юрій Демедюк та інші патріоти Одеси. Разом з РУХівцями участь в мітингу взяли представники «Самооборони Одеси», козаки Одещини та активісти партії «5.10» та пересічні одесити, патріоти України.

Василь Вельможко, голова крайової управи НРУ.

Час – репортер

Майже сім тисяч осіб загинули з початку конфлікту на Донбасі

В ООН оприлюднили оновлений звіт щодо ситуації на Донбасі. На кінець липня 2015 року кількість поранених перевищила 17 тисяч осіб, кількість загиблих наближалася до семи тисяч.

У період з середини квітня 2014-го по 27 липня 2015 року в результаті збройного протистояння на Сході України загинули 6832 особи й отримали поранення 17087 осіб, йдеться в оновленому звіті Управління ООН з координації гуманітарних питань, оприлюдненому на сайті управління в п'ятницю, 14 серпня.

Як наголошується в звіті, це число включає жертви як серед військових, так і серед цивільних за підрахунками Місії з прав людини ООН в Україні та Всесвітньої організації охорони здоров'я. Слід зазначити, що дані цифри є радше консервативними оцінками, оскільки базуються на офіційних даних. Реальні цифри, на думку представників організацій ООН, можуть бути значно вищими.

Станом на 31 липня було 1,4 мільйона тимчасово переміщених осіб, зареєстрованих міністерством соціальної політики України по всій країні. За чотири тижні їхня чисельність зросла приблизно на 33 тисячі. Крім того, до 31 липня 925,5 тис. українців звернулися за притулком, дозволом на проживання або іншими формами легального перебування до сусідніх країн — їхня кількість виросла ще приблизно на 4850 осіб.

Близько 1,3 мільйона осіб мають проблеми з доступом до питної води. Серед інших проблем, у звіті відзначаються дуже високі ціни на медикаменти та інші товари у зоні, контрольованій бойовиками. Через це люди змушені долати лінію розмежування і ризикувати життям, щоб дістатися територій, контрольованих українськими військами, і придбати там все необхідне.

Дмитро Прокопчук, DW.COM.

Дмитро (7 років) і Андрій (12 років) в травматологічній лікарні Донецька. Хлопці отримали поранення 7 серпня під час вибуху гранати, яку вони знайшли на полігоні бойовиків угруповання «ДНР».

Україна на День Незалежності вийде з бази розшуку країн СНД

Україна з 24 серпня вийде з бази розшуку країн СНД. Про це в четвер у Борисполі заявив журналістам прем'єр-міністр України Арсеній Яценюк.

«Із 24 серпня ми виходимо з так званої бази розшуку країн СНД, тому що Москва не виконує наші процесуальні доручення і наше приєднання до баз даних Інтерполу означає, що тепер ми стали частиною єдиної міжнародної системи розшуку у світі», — сказав він.

Як відомо, у грудні минулого року Комітет Верховної Ради підтримав вихід України з СНД.

Нагадаємо, Україна є державою-засновницею та державою-учасницею СНД, водночас не є державою-членом, оскільки не підписала Статут організації.

Допомога рухівців Київщини воїнам АТО

Жителі села Стави Кагарлицького району під керівництвом місцевих активістів, членів НРУ — Т. Шепелявенко, Л. Лисенко, Л.Ігнатович — зібрали близько 50 мішків картоплі та сформували 20 ящиків з консервацією.

До збору продуктів підключилися школа, директор Глобенко А.П., громада села. У кожний ящик активісти вклали газети НРУ. Ставчани побажали нашим воїнам Божої опіки та закликали повертатися живи і здоровими додому!

Прес-служба НРУ

У Києві в Голосіївському лісі відбувся фестиваль «Голосіївська криївка»

Молодь Руху і «Голосіївська криївка»

Це була неординарна подія для Києва.

Відвідувачів розважали такі гурти, як «Тінь Сонця», «Веремій», «Вертеп», «Теорія Простору» та інші.

На фестивалі було широке розмаїття майстер-класів.

Найбільшою популярністю серед відвідувачів фестивалю користувався майданчик «Молоді Руху».

Люди вчились розбирати і збирати автомати Калашнікова. Для всіх охочих проводили майстер клас заступник голови Народного Руху України Сергій Вутке і боєць 25-го батальйону «Київська Русь», представник «Варти Руху» Стас Маляр.

«До нас підходили всі. Було багато і дівчат, і хлопців, особливо старанно вчились діти.

Для того, аби відійти хоч на півхвилини, я просив Альону з «Моноліту» мене підміняти — гарно впоралась. Нас не відпускали допоки зовсім не стемніло», — захоплено розповідає голова «Молоді Руху» Сергій Вутке.

«Фестивалі в Києві сьогодні дуже важливі, адже тут молодь може дізнатися правдиву історію, поспілкуватися з бійцями АТО, перейнятися цим патріотичним духом», — зауважив молодий політик.

Прес-служба НРУ.

Пласту у Польщі – 25 років

Пластові табори – це щось на зразок великої родини, де всі спільно господарюють під керуванням коменданта табору. Цього року в Польщі відбулися два пластові табори – у селах Куляшному та Мокрому, а сама Організація української молоді в Польщі «Пласт» відзначала своє 25-ліття.

Ми не лише в Польщі

— Українська молодь у Польщі добре один одного знала. Проте ми не знали, що в нас схожі думки у справі повернення до того, що існувало у 20-30-х роках у Перемишлі, Кракові, Гданську. Там тоді активно діяв Пласт. Читаючи книжки, переглядаючи газети з Канади, ми подумали, чому не повернути ідею Пласту на територію, де ми сьогодні проживаємо... Так зародилася ідея першого пластового табору в Польщі, — згадує часи створення Організації української молоді у Польщі Пласт Петро Тима. Голова ОУП разом з Анною Купінською та Катериною Сень з Варшави, Мирославою Мисько з Юзефова, Богданом Михаликом з Кракова, Павлом Грициною та Андрієм Оринчаком з Ряшева, старшою пластункою Уляною Лайкіш відвідали пластунів-юнаків у таборі в Куляшному біля Команчі. Саме там 19 липня відбулася зустріч теперішніх пластунів, сеньйорів і прихильників, які пам'ятають, як відроджувався Пласт у таборі, якому цього року виповняється 25 років.

— Перший табір відбувався 1990 р. на Мазурах. Приїхали тоді пластуни з Німеччини. Вони були першими організаторами таборів у Польщі і передавали нам ідею Пласту, вчили, як усе має діяти, — зізнається М. Мисько, яка у Пласті була від 16 року життя. — Дивлячись з перспективи років, сама організація, якою є Пласт у Польщі, показала мені вперше, як працювати в команді. Завдяки Пласту я мала змогу відвідати різні закутки Польщі та побувати в інших країнах: Словаччині, Німеччині, США. Тоді я побачила, що українці живуть не тільки в Польщі, що нас багато і в інших країнах світу, побачила, що ми всі можемо спілкуватися українською мовою, — ділиться своїми спогадами пластунка-сеньйорка.

Спільна вечеря та зустріч при вогнищі пластунів, яким зараз по кільканадцять років, і тих, яких уже можна назвати «ветеранами», давала можливість не тільки позгадувати минуле, почути цікаві історії з пластового життя в таборах, а й обмінятися думкою про сьогоденну ситуацію Пласту.

Більш міжнародно

— У таборі ти не сам. Усі один одному допомагають, бо треба діяти разом. Ми постійно перебуваємо на свіжому повітрі, а це теж плюс таких таборів. Можемо самі собі приготувати обід, це дуже придатне вміння. Чесно кажучи, тепер я вже вмію зварити суп, кашу, — вичислює переваги таборування Павлина Прихожденко з Мястка, яка в таборі вже четвертий раз. Для розвитку Пласту в Польщі важливе, що з року в рік у таборах збільшується кількість української молоді з Польщі.

— Є прогрес. Учасники таборів попередніх років цього року приїхали разом зі своїми друзями. Спрацювала теж реклама. Цього року ми самі розсилали до людей інформацію про табір, — радіє ст. пл. Олена Боднар, комендант табору для юнаків, яких цього року на таборі було 23. Пластунка додає: — У нас тепер інша система праці з пластунами, ніж в Україні і як колись було в Польщі. Переважно тепер Пласт у нас діє в такий спосіб, що діти і молодь їздять лише в табори і на поодинокі акції. А це не будує такого сильного зв'язку між дитиною і вихователем. Тому не всі залишаються в організації.

Цього року до Куляшного прибули теж пластуни-юнаки зі Словаччини та Чехії. Міжнародним можна назвати і сам кадровий склад вихователів — опікунів, які приїхали з України та Словаччини. Деякі з них набирають досвіду на таборах у Польщі, щоб опісля вести виховну роботу в себе.

— У нас у Словаччині Пласт на високому рівні. Проте я зараз навчаюся в Празі і там щойно починаємо працювати, щоб його відродити. Тому варто їздити до інших і набиратися досвіду, — говорить ст. пл. Юрій Мушинка, який був вихователем в таборі в Куляшному.

Мова у великій грі

Пластові табори — це не тільки забава, але, передусім, навчання. Здається, одним з сьогоднішніх важливих завдань Пласту в Польщі є навчання української мови, що 25 років тому, коли відроджувалася ця організація над Віслою, можливо, не вимагало такої праці. Сьогодні батьки, посилаючи дитину в табір, заповнюють анкету, у якій пишуть про рівень знання мови їхньої дитини.

— Відповідно до знання української мови у програму вкладаються різні види занять. Діти діляться на різні групи, завдяки чому підтягують зі знанням мови тих, які слабше нею володіють. Тому українську мову вивчаємо завжди у групах, — пояснює ст. пл. Олена Горків, комендант новацького табору, котрий 19-30 липня проходив у селі Мокрому. Серед 36 учасників, які приїхали до Мокрого з Гданська, Щецина, Зеленої Гори, Кошаліна, Вроцлава, Перемишля, Ольштина, Бартошиць, Варшави, Кракова, був Костик Тхорівський з Варшави.

— Подобаються мені в таборі теренові гри, гутірки (заняття — ред.). Сюди приїжджають різні діти. Ми вчимося тут багато чого про Україну, Пласт і його засновників, — говорить 10-річний Костик, який у пластовому таборі удруге. Він — син лікарів з Івано-Франківська, які тепер живуть у столиці Польщі.

— Зараз відчувається дуже велике зацікавлення з боку батьків, які приїжджають з України, щоб віддавати свої чада саме у Пласт. Таких дітей щораз більше. Вони, звичайно, вільно володіють українською мовою, — говорить ст. пл. О. Горків. — Помічаю, що в малюків, які народжені в Польщі, теж з мовою непогано. У деяких навіть відчувається лемківський акцент.

Трапляється теж, що діти, які вдома не спілкуються українською мовою, саме в таборах починають вживати її в розмовах зі своїми ровесниками. У навчанні мови допомагають теж вихователі, які приїжджають з України.

— Це теж допомагає дітям привикнути до наголосів, та й самі виховники (вихователі — ред.) з Польщі вчаться мови. У Пласті — це навчання через гру. І діти часто навіть не помічають, що набирають знань. Думаю, що методи та спосіб навчання і виховання в організації настільки корисні, що розвивають не лише молодь, але й опікунів, — уважає ст. пл. О. Горків.

Валентин Бадрак:
Повний назад, або Алхімія військової реформи

Те, що відбувається у сфері оборонного будівництва в Україні, надто часто нагадує величну виставу без оголошення кількості актів. І кожен з них урочисто відкривається, щойно в черговий раз починає виникати загроза масштабного вторгнення путінських військ.

От і наприкінці минулого тижня, коли загострення на східному фронті набрало загрозливих форм, виникли бурхливі реакції в офісах державних керівників. Заступник міністра оборони Петро Мехед розповів про завершення підготовки стратегічних документів щодо оборонного планування та поставки ЗСУ до кінця року 40 тис. од. автомобільного транспорту й 300 од. бронетехніки. Голова комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки та оборони Сергій Пашинський — про гостру проблему переозброєння та наміри законодавчо змінити становище «Укроборонпрому», який «використав свій виробничий потенціал не більше ніж на 5-10%». Нарешті, у вівторок, 11 серпня, президент країни Петро Порошенко підписав закон №2381 про збільшення витрат для потреб оборони та безпеки на 5 млрд 299 млн грн. Здавалося б, реформаторське колесо закрутилося... Але не поспішаймо з висновками, спробуймо розібратися з деталями.

Справді, у серпні ймовірність великої війни дуже зросла. Як на мене, не варто гадати про істинні причини ревізії колишніх планів досягти «московізації України» більш складним технологічно, але менш кривавим шляхом на, як тонко висловився російський аналітик Павло Фельгенгауер, «використання військової опції». Скоріш за все, це блок причин, а не, скажімо, дражлива для Путіна рішучість створити міжнародний трибунал з питань розслідування знищення російською обслугою лайнера МН-17 або твердість Євросоюзу в знятті санкцій з іранських нафтових компаній на користь відмови від російського газу. І тим паче не висновок, що час, зручний для проведення воєнної операції, спливає у вересні (внаслідок початку демобілізації російської армії). Так чи інакше є ознаки, що кремлівський авантюрист, можливо, уперше відчув на своїй шиї зашморг. Принаймні тиск економічних лещат не просто істотно збільшив його особисті ризики, а фактично позначив відлік часу у боротьбі з Заходом. Для України цей висновок двозначний, бо саме її територія може бути використана для того, щоб дати Заходу ляпаса.

Саме усвідомлення українським військово-політичним керівництвом реальності такого воєнного сценарію змусило по-новому подивитися на проблему підготовки оборони. З одного боку — сили оборони України протягом останніх місяців демонстрували високу спроможність реагувати на атаки російсько-терористичної армії на Сході країни (чого вартий лише провал наступу бойовиків під Мар'їнкою на початку червня). З іншого — проблема України в тому, що всі півтора року боїв генерали готувалися до старої, а не нової війни. Досі українська армія мала справу з війною третього покоління — тією, яку нав'язала Росія, сподіваючись заретушувати свою участь. Отже, це ще не справжня сучасна війна, на яку спроможний Путін. Досі Кремль робив ставку на максимальне ураження особового складу українських підрозділів, але непередбачуваний і ризиковий хазяїн Кремля може зважитися й на останній аргумент — на війну покоління «4+» із застосуванням сучасних літаків, вертольотів і ракетної техніки. І до неї українське військо, на жаль, поки що не готове. Технологічно розпочати наступ досить просто, створивши одну з провокацій, які Москва продукує ледь не щодня. Але автор цих рядків переконаний, що Путін, тримаючи армію на повідку, постарається втриматися від повномасштабної війни, максимально використовуючи найману армію з терористів і відряджених військовослужбовців регулярних військ, щоб атакувати тільки в разі ходу у відповідь українських сил оборони. Хоча такий хід — безрозсудність, яка бумерангом знищить нинішню правлячу верхівку Росії, у розрахунках російських технологів є варті уваги нюанси. Перший з них — упевненість, що рейтинг президентської та прем'єрської партій нині на рівні ватерлінії, і активізацією бойових дій у Донбасі можна багато чого змінити в Києві. Адже змагання за владу між Петром Порошенком і Арсенієм Яценюком давно перестало бути таємною підкилимною битвою. У ньому, можливо, не було б нічого поганого, якби за безперервними змінами декорацій не замаячіла людина з рушницею.

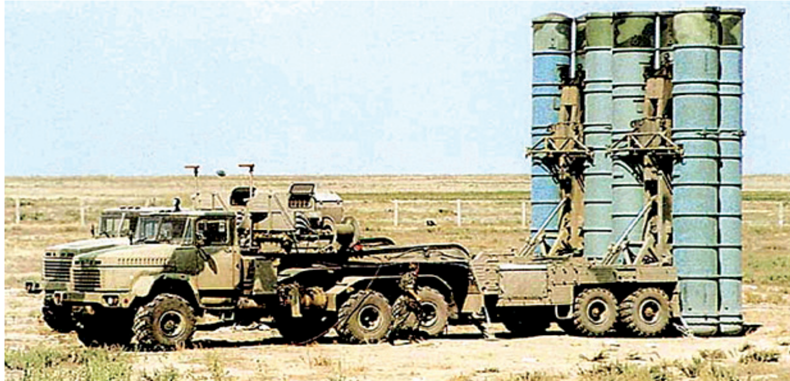
Крім того, ні для кого не секрет, що на нижніх поверхах армійської будівлі зростає нерозуміння влади, і в цьому зв'язку дуже непросто розібратися, де діють хитрощі лукавого Кремля, а де наїжачена правда лоскоче нерви людям на передовій. І тому, спостерігаючи за суперництвом глави держави і глави уряду напередодні осінніх виборів, у Кремлі потирають руки. А на Заході дивуються з приводу деяких відставок і призначень. Достеменно відомо, що у певних вашингтонських кабінетах, де готується інформація щодо України для офісу Джозефа Байдена, з особливою ретельністю вивчають не тільки, скажімо, причини відсутності в Україні електронної системи управління в Кабінеті Міністрів, а й документи, в яких детально відображено, скажімо, зв'язки першого заступника очільника СБУ Юрія Артюхова з фірмою «Атлант-М» (офіційним представником Volkswagen в Україні). Це лише один з десятків прикладів, і не сумніваймося, що Вашингтон чудово обізнаний про глибинні мотивації тих чи інших призначень президента або прем'єра. Як це все позначається на секторі безпеки? Щоб зрозуміти це, можна провести дуже простий тест — скласти список систем озброєнь, якими оснащується Національна гвардія України і Збройні сили України. Ну, і список компаній, які їх виробляють.

Зрозуміло, не можна сказати, що українська армія не змінюється. Здатність реагувати і загальне управління на рівні рот — батальйонів і навіть бригад зросла до дуже високої. Однозначно підсилилася вітчизняна артилерія. У підрозділах з'явилися «фурії» (безпілотники тактичної ланки вітчизняного виробництва) і «малахіти» (РЛС виявлення вітчизняного виробництва) — перші вагомі результати роботи приватного сектора «оборонки». Відроджені підрозділи спецназу тішать філігранними операціями. Запрацювали навчальні центри, з'явилися тренажери, іноземні військові коучі. ЗСУ вийшли на показники світових стандартів у підготовці льотчиків із річним нальотом у 100 годин. Значно поліпшилася робота контррозвідки (розвідувальні органи почали не тільки надавати інформацію, а й здійснювати акції в зоні бойових дій). Верховний головнокомандувач, який півтора року не спілкувався з керівниками розвідувальних органів, різко змінив своє ставлення до розвідки. Підприємства отримали держоборонзамовлення, продукція, що раніше йшла тільки на експорт, масово потрапляє в армію і гвардію. А цього тижня відбулася епохальна нарада уряду за участі Радбезу, профільного парламентського комітету та Генштабу, під час якої визначалися основні ресурсні показники з переозброєння на п'ять років. Запрацював інформаційний фронт, і, крім заборони підривної книго— та кінопродукції, закрили шлях у країну й відомим українофобам. Тобто не можна сказати, що немає досягнень. Але відбуваються зміни підозріло повільно, ніби в другу чергу після владних баталій. Наче немає війни і страшної щоденної статистики втрат...

На жаль, згадані досягнення поки що ніяк не наближають Україну до такого рівня захищеності, який змусить недолугих особистостей з надіями в головах відмовитися від нападу. Словом, армія не перетворилася на фактор стримування агресії. Понад те, для армії поки що не встановлено такого орієнтиру в недалекому майбутньому, як і не позначено часовим маячком і момент появи в неї зброї стримування. Україна півтора року будує армію радянського типу в гіршому виконанні проекту — тобто з акцентом на людину, яка грудьми закриває амбразуру в добу безконтактних війн. Увесь процес відбувається на основі однобічного суб'єктивного бачення, без будь-якої відповідальності посадовців у майбутньому (для реформування армії немає жодного керівного документа). Понад те, на відміну від громіздкої радянської армії, у нас не формуються компоненти зі стратегічним озброєнням, яке могло би стати зброєю стримування. У XXI столітті орієнтир на збільшення чисельності армії до 250 тис. (або до 300 тис. — є й такі ідеї) — не просто помилка, а жахливі ризики для державності. Однак за півтора року в Україні не з'явилося ні нової Воєнної доктрини, ні Держпрограми реформування (розвитку) ЗСУ, ні Держпрограми розвитку озброєнь і військової техніки, ні Держпрограми реформування ОПК.

Фундаменту для реформи немає, тому в галузі оборонного будівництва, як і раніше, триває боротьба ідей, інтересів окремих груп тощо. Півтора року «оборонка» освоювала ремонт і відносно технологічно прості виробництва (на кшталт бронетранспортера). А держоборонзамовлення, як і раніше, не містить стратегічних компонентів, спроможних перетворити армію на інститут стримування. От і тримає Кремль «військову опцію» як козирний туз, і буде так доти, доки ракетний або якийсь інший щит не перетворить загрозу на ілюзію. Наразі ж фактором стримування агресії залишається патріотизм і розуміння Генштабом РФ, що казковий сценарій глобальної воєнної операції з використанням лише найманої терористичної армії Донбасу реалізувати неможливо. До початку серпня такий стан справ усіх улаштовував, і навіть розмови про професійну армію українським генералам були неприємні. Від них відмахувалися як від настирливих мух, протиставляючи утопічні ідеї. Як, наприклад, заява начальника Генштабу Віктора Муженка, який повідомив про запровадження короткострокових контрактів з «усіма бажаючими» військовослужбовцями, призваними по мобілізації. Прозвучало справді як насмішка. Автор далекий від думки, що генерал-полковник не розуміє різниці між контрактником і військовослужбовцем професійної армії. Але цікаво, чи ставили собі державні мужі одне-єдине запитання: якими мають бути умови, щоб молода людина погодилася служити у вітчизняній армії 5-7 років? Однак поступальне загострення обстановки до серпня дало привід міністру внутрішніх справ Арсену Авакову у передвиборному запалі проявити ініціативу і заявити про необхідність професійної армії. І оголосити про створення підрозділу спецназу в структурі Нацгвардії. Хорошому ходу вмить підіграв прем'єр, давши розпорядження прорахувати «ціну питання». Одне шкода: заявами армія не будується, тут потрібні затверджені документи й розроблені програми. Військова реформа в ручному режимі: новаторство чи зашморг? Півтора року кривавого протистояння з Кремлем управлінські процеси в секторі безпеки відбувалися в ручному режимі — для головних акціонерів влади система домовленостей набагато зручніша.

Щоб стратегічно підійти до військової реформи, потрібно змінити підходи і до переозброєння, і до самого комплектування армії. В умовах неоднорідного суспільства орієнтація держави має бути виключно на професійну — це не одне з альтернативних, а єдине рішення. І воно означає для захисника батьківщини можливість отримувати від суспільства «мотиваційний пакет», яким компенсуватиметься його готовність воювати. І констатувати перехід ЗСУ на професійні рейки ми зможемо тоді, коли щонайменше 50% особового складу становитимуть солдати, які відслужили за контрактом понад три роки. І якщо така армія отримає стратегічні системи озброєння — ракетну техніку, бойові літаки, нові системи ППО (нова армія може створюватися синхронно з переозброєнням). Тільки тоді ми прийдемо до того, про що мріємо, — Україна перетвориться на «європейський Тайвань». При цьому не можна відкидати загрози тривалої масштабної агресії Росії, і владі, за всієї нелюбові до добровольчих поривів, доведеться визначитися з системою підготовки і розгортання військ територіальної оборони.

Протиповітряна оборона України російського зразка.

Щоб побудувати нову армію, владі доведеться проголосити курс на створення професійної армії у доктрині (якщо цього не станеться, документ можна буде вважати проміжним). Люди з воєнним досвідом (про яких казав генерал Муженко) могли б сформувати ядро професійних ЗСУ, а країна за рахунок цього могла б витратити на професіоналізацію війська не стандартні у світовій практиці 5-7 років, а чотири — визначивши етапи та випустивши програмні документи, розподіливши повноваження між галузями влади, створивши вертикаль управління ОПК із віце-прем'єр-міністром на чолі.

Не надто сприяв реформуванню сектора безпеки й парламент. Загалом, Верховна Рада ці півтора року дуже нагадувала Держдуму в мініатюрі. Одного разу, коли експертна група роз'ясняла народним обранцям необхідність термінового внесення правок до Закону України про розвідувальні органи (як мінімум для забезпечення агентур на окупованих територіях), один з депутатів пояснив, чому оперативно вирішити завдання неможливо: Рада в першу чергу реагує на президентські ініціативи, потім на ініціативи коаліційні, а все інше потрапляє в категорію «якщо пощастить»; і даний закон — саме третьої категорії. Схоже, що деякі з парламентарів, уключаючи тих, які зайшли в будинок парламенту як героїчні персонажі, так призвичаїлися до своєї ролі, що забули, навіщо прийшли. А тим часом саме парламент міг би поставити крапку на багатьох неподобствах, ухваливши низку законів, які не зважилися просувати. Країні потрібні закони про військово-технічне співробітництво (регламентація правил імпорту та участі іноземних підприємств у спільному створенні нової зброї і виконанні держоборонзамовлення), про виробництво озброєнь та військової техніки (правила відносин замовників — ЗСУ, НГУ, МВС, СБУ і т.п.), про захист міжнародних інвестицій (без нього жодні технології та інвестиції не прийдуть, оскільки потрібні гарантії проти виштовхування іноземних компаній на етапі появи результату), про державно-приватне партнерство (регламентує участь приватних підприємств у держоборонзамовленні), про офсетні угоди або про заборону імпорту озброєнь і військової техніки без офсетних схем (забезпечить зустрічні інвестиції в суміжні з оборонкою галузі у випадку українського імпорту зброї чи технологій), про територіальну оборону тощо. Крім того, у парламенті не був би зайвим омбудсмен у справах військовослужбовців. Переконаний також, що потрібні парламентські комітет з питань спецслужб і комісія з питань парламентського та громадського контролю за сектором національної безпеки. Адже в роки президентства Віктора Ющенка рівень парламентського контролю за сферою безпеки був на порядок вищим: проводилися постійні комітетські слухання (керівники комітету були повноправними учасниками колегій Міноборони), виїзні засідання, дискусії з залученням експертів. Такий підхід, серед іншого, дозволив би впровадити систему західних стандартів у штабах, сформувати прозору систему підвищення на посадах відповідно до конкурсних вимог, припинити непрозору й незрозумілу практику призначень (як, наприклад, міністром оборони генерала В. Гелетея).

Забезпечення ЗСУ сучасною зброєю — окрема тема з безліччю наривів. З позитивного — рішучість РНБОУ розпочати процес переозброєння за будь-яку ціну. На практиці — куці результати. «Укроборонпром» спроможний охопити не більш як 30% можливостей української оборонної промисловості. Хоча, як вважає очільник профільного комітету С. Пашинський, працює лише на 5-10% своїх можливостей, а «десятки заводів на сьогодні фактично не працюють». Нардеп цілком справедливо згадав і те, що «жодних серйозних зрушень у модернізації систем ППО немає». Цих зрушень і не може бути. У Генштабі немає чіткої відповіді щодо ППО та бойових літаків майбутнього. А система ВТС поки що не в змозі реагувати на стратегічні завдання (та й згадана відсутність законів підриває можливості). Але найбільше заважають внутрішні конфлікти інтересів. Наведу (не називаючи компаній) лише один показовий приклад — засоби зв'язку. Вітчизняне підприємство «Телекарт-прилад» не справляється з завданням, оскільки КБ Радіозв'язку залишилося на окупованій території в Криму. Отже, одна група просуває закупівлю американських станцій, інша — тягне французьку компанію, третя — за створення СП з польським, уже відомим у світі, виробником. Час спливає — завдання не вирішується. Колись переможе чиєсь конкретне лобі, але немає жодної гарантії, що таке рішення буде найкращим. Бо в умовах ручного управління немає прозорих процедур порівняння технічних характеристик, та й узагалі, немає прозорих тендерів. Не працює науково-технічна рада та інститут генеральних конструкторів. Понад те, новація від «Укроборонпрому» щодо дроблення відповідальності на ключових КБ може істотно підірвати управлінські традиції та розвиток шкіл створення зброї. Такі новинки вироблено на ХКБМ (головний розроблювач бронетехніки) і ДП «Антонов». Реформу ОПК, як і раніше, покладено на Мінекономрозвитку і торгівлі — очевидний нонсенс, зважаючи на структуру «оборонки». Щоправда, і в Радбезі пишеться своя реформаторська версія. Коли чернетки перетворяться на основні документи, не знає ніхто. На жаль, влада не встигає (або не хоче встигати) практично по всьому фронту оборонного будівництва. Але якщо так, тоді не ремствуймо з приводу перетворення наривів на виразки, на кшталт Мукачівського інциденту або наступу на Сході країни.

Валентин Бадрак,
gazeta.dt.ua

Як перемогти у війні? Засвоїти уроки історії

Історія містить відповіді практично на всі запитання, які ми ставимо собі, вдивляючись у розпливчасту картину майбутнього. Все, що намагаємося там розгледіти, вже колись було, причому не раз і не два. Кількість цих разів залежить від нашої готовності засвоїти уроки, надані історією. Український досвід дає нам кілька таких цінних уроків.

Урок перший: разом ми непереможні. Ніколи українці не зазнавали поразок, якщо стояли пліч-о-пліч. На війні перед об'єднаною силою наших воїнів не могли встояти ні половці, ні могутня Річ Посполита, ні московські полчища. Наше військо перемагало ординців під Луцьком і на Синіх Водах, брало гору над німецькими лицарями під Дорогичином, над угорцями — під Ярославом, над поляками — на Жовтих Водах, під Корсунем, Пилявцями й Батогом, над турками — у Варні, Синопі й Кафі, під Хотином і на Босфорі, над московитами — під час Смути, у Московському поході, під Смоленськом і біля Конотопа. Головне було триматися разом, і тоді перемога була наша. І сьогодні, якщо ми боротимемося всі разом, жодному путіну нас не перемогти.

Урок другий: розділимося — загинемо. А перемагали нас саме тоді, коли вдавалося нас розділити. Монголи завоювали раніше могутню Русь лише тому, що імперія вже розкололася на окремі князівства. Московія та Польща змогли підім'яти Козацьку Україну тільки тому, що вона розділилася на Правобережну й Лівобережну. Більшовики перемогли УНР лише тому, що Петлюра, Махно, галичани й отамани так і не об'єдналися. А вічні чвари між гетьманами й Січчю? А ворожнеча між мельниківцями й бандерівцями? І теперішня війна прийшла в Україну й триває досі тільки тому, що ворогові вдалося вбити клин між Донбасом і рештою країни.

Урок третій: «моя хата скраю» — шлях до поразки. Щоразу, коли ми розраховували відсидітися («може, пронесе» і таке інше) або коли, уникаючи відкритого бою, намагалися домовитися і грати в поступки, все закінчувалося поразкою. І в часи Данила Галицького, коли зносили перед Бурундаєм укріплення своїх міст, і в епоху Хмельницького, коли зупинилися під Замостям або під Зборовом та спробували миритися з поляками, і пізніше, коли без бою здавали росіянам Січ, сподіваючись на «православное милосердя», і вже у ХХ столітті, коли намагалися домовитися з більшовиками або вірили Хрущову з його амністією бандерівцям... Щоразу все це закінчувалося ганьбою і пеклом на довгі десятиліття. І навіть просто захист був для нас небезпечним.

Урок четвертий: найкращий захист — рішучий наступ. Зате коли ми переходили в наступ, то все змінювалося. Святослав атакував головні міста Хозарського каганату — і хозари назавжди зійшли з політичної арени. Володимир Мономах ішов у саме серце половецьких кочовищ — і половецька загроза відступала від наших земель. Запорожці ходили на Москву (1618), Стамбул (1620), Бахчисарай (1628), Краків і Варшаву (1657) — і після цих походів на якийсь час ворог відступав.

А якщо вже хтось воює проти нашого споконвічного ворога, то чому б і нам не доєднатися до того наступу? Коли поляки йшли в похід на Московію, наші козаки брали довколишні міста й ставали частину московського гарнізону. І в ХХ столітті, якби об'єднані українські сили вміло грали на ворожнечі червоних і білих, червона Росія не постала б. Цілком імовірно, що сьогоднішня Росія мала б зовсім іншу конфігурацію. Сьогодні, якщо ми хочемо раз і назавжди припинити війну й забезпечити собі мирне майбутнє, це слід робити над переможеним ворогом у його столиці. А інакше це все одно доведеться робити нашим дітям.

Урок п'ятий: краще відкритий ворог, ніж ненадійний союзник. У Біблії є слова про ненадійного союзника (там це єгиптяни): «Ось ти надіявся опертися на Єгипет, на оту поламану очеретину, яка, якщо хто спирається на неї, увійде йому в руку і проколе її. Отакий фараон, цар єгипетський, для всіх, хто надіється на нього».

Протягом століть щоразу, коли ми покладалися на когось, крім себе самих, це нам вилазило боком. Через панікерів-половців програли битву на Калці. Через ординців-ренегатів — битву на Ворсклі. Зрада кримців принесла поразку під Берестечком та упущену перемогу під Жванцем. Росіяни пожертвували нами під час вторгнення Карла XII, а поляки — у війні 1920 року. А сподівання на допомогу Заходу? Уперше це сталося ще з Данилом Галицьким, який так і не дочекався обіцяного папою хрестового походу проти монголів. Потім Європа регулярно нас «кидала» перед лицем ординців, турків, московитів, більшовиків. Сьогодні ми вже півтора року сам на сам відбиваємося від Росії, а Захід допомагає «глибокою стурбованістю». То, може, вже розсхабимося щодо союзників? І налаштуємося на боротьбу своїми силами? Все одно ніхто, крім нас, ці авгієві стайні, звані «русскім міром», розгрібати не буде.

І не забуваймо уроків історії, за які заплачено так дорого, що ігнорувати їх — неспокутуваний, смертний гріх...

Валерій Примост

Боєць батальйону «Донбас» Олег Сенкевич: Демілітаризація Широкиного – це відверте безглуздя

Олег Сенкевич (Ліма), лікується після поранення в зоні АТО, син відомого у Вінниці журналіста Георгія Сенкевича, видавець, розповів про бойових побратимів, спільну мету та мотиви, що спонукали його йти у пекло війни.

Поранення ноги Ліма отримав під час обстрілу з мінomета, побратими вже думали, що загинув, бо розірвалось дві міни і він був у самому епіцентрі вибуху. Але, як каже сам Олег народився в сорочці, осколком міни прошило ногу, кістку наскрізь. Зараз Ліма знову збирається в АТО, каже: «-Підлікуюсь і назад, захищати рідну землю».

— Чим ви керувались, коли вирішили у свої 52 роки йти на війну? Хто ви у реальному житті?

— Головний мотив — захистити своїх рідних, доньку, онуку. Не допустити щоб ворог прийшов в їх мирне життя. У мирному житті я заступник з виробництва у видавництві «Колобіг», його директор мій батько.

— Які були перші враження в зоні проведення антитерористичної операції?

— Спершу, мене не тільки дратувало, а вивертало нутро від того, що там виробляють сепаратисти... Їм до лампочки ті влади, і до лампочки той Донбас і люди, що стали заручниками ситуації. Гумконвой вони беруть і продають, не роздають людям продукти. Хоча є й нормальні освічені люди. Ці ідейні...

Коли стояли в Луганській області прїздив рейсовий автобус Сєвєродонецьк — Стаханов, там доводось почути багато від людей, що живуть під «владою» сепаратистів.

Ми перевіряємо документи виходять люди з автобуса для перевірки і бабці нам розповідають: «-Синки, там, у Стаханові бабці з голоду вмирають». Перепитую: А що вам не видають гуманітарну допомогу від Росії?. А вони «Да ви що, яка допомога...Грошей немає, вони тільки продають все». А ці бабці зі Стаханова з окупованої території на автобусах їдуть у Сєвєродонецьк бо у них там пенсія, вони її отримують і купляють у «сепарів» той гумконвой, що прийшов з Росії.

— Чи багато громадян РФ серед так званих сепарів?

— Так, росіян, саме громадян Російської Федерації, багато, здебільшого бійців. Адже людина, що десятки років пила гірку та кололась, не може так вправно керувати танком та чітко стріляти. Згадайте, коли перші два гради віджали в Луганську чи Донецьку, точно не пам'ятаю, вони хотіли зробити з них залпи, так вони підірвались у них в руках. Це конкретно працюють російські військові.

— Чи встигало командування реагувати оперативно на ситуацію?

— По різному, інколи треба проявляти ініціативу. Наприклад, ідуть фури з України на окуповану територію, показують що дозвіл на торгівлю виданий міністерством фінансів та економіки ЛНР, якийсь там жовтий папірець, зрозуміло, ми спиняємо. Заарештовуємо, вони по довгу у нас стояли. Стоїть фура запечатана, водії курять комусь дзвонять, і СБУшники, і міліція до нас приїзили, машини ніхто не чіпав, вони стояли опечатані. Їх завертали назад. Потім ці фури намагались проїхати обїздними шляхами. Ми нікого не пропускали, ми батальйон «Донбас». А що вони везуть. Так приїздить фура, у документах дитяче харчування, а там горілка, пиво, цигарки. Нічого собі малюки у вас живуть. Везуть також і м'ясо заморожене, рибу. Нам хабарі пропонували, але ми не беремо. Завдяки тому, що ми робили, в Курахово затормозили цей Ахметівський конвой 186, здається, людей випустили з полону. Фактично їх поміняли на провіз харчів.

— Людей міняли на продукти?

— Так, був у нас такий боєць, позивний «Поляк», він з Вінницької області з Куриловців. Розповідав, що коли був у полоні, до нього казали конвойні «сепари»: «От ваші козли, нам жерти нічого, а вони перекрили і не дають завести продукти.». Поляк казав: «Тиждень вони не поїли і випустили нас з полону». А державні мужі, що мали визволяти наших бійців, взагалі не чухалась. Вели премовини довгі і тяжкі, а все було простіше, вони добре розуміють дії. Адекватні дії.

— Ви вважаєте, треба розмовляти з іншою стороною конфлікту з позиції сили?

— Так, а чого чекати. Вони поливають нас вогнем, мінометами, саушками, а ми сиди чекай... .

— Ким ви служили в армії?

— Офіційно я — сержант, командир другого відділення третього взводу четвертої роти ОБСП НГУ «Донбас», а по простому, чим я займався — корегувальник.

— Що входить в обов'язки корегувальника?

— Подавлення вогневих точок супротивника, склади з боєзапасом броньованої техніки, ПММ. Ми підходили дуже близько. А бували випадки, що вони доходили до наших позицій на відстань до п'ятдесяти метрів. А так конкретно то сто — сто пятдесят метрів постійно ведеться стрілецький бій. Їх «арта» стоїть захована за будинками. Зокрема, у Широкино стоїть у ярку, внизу саме Широкино, узбережжя ми підчистили і зайняли. У них — центральна частина Широкино. Звідти 120-мм міномети б'ють по Широкіно із селища Саханка, яке знаходиться за 4-5 км від Широкіно, а 122-мм та 152-мм «саушки» — з району Безіменного. У самому Широкіно — 1-2 танки та БМП ховаються за будинками. Ось вони нам «насипають», ми «жмемось», вони підходять і тоді кулеметники і снайпери починають стрілецький бій. Потім, коли у нас уже був зв'язок із сусідньою 32 бригадою Самооборони Кіровограда, у них там і танки є, і мінометі, вони підтримували нас вогнем. Мій обов'язок був скорегувати вогонь їх танків, мінометів.

— Кажуть, «Донбас» має дуже цікавий склад, що це за люди?

— Справді, склад різноманітний як за походженням, так і за громадянством, по дві-три вищі освіти, приватні підприємці, люди, що працювали за кордоном, усе покинули і приїхали захищати Україну. Є і росіяни, і поляк з Лондона, багато різних людей — правдивих патріотів. Є німець, батько у нього грузин. Ось він і прийшов за Грузію помститись.

— Ви ходили в розвідку з чеченськими патріотами? Що це за люди?

— У складі диверсійно-розвідувальної групи ходили за лінію з батальйоном імені «Дудаєва», нас у розвідку вів уже покійний Іса Мунаєв, хороший чоловік. Хоч і генерал, але завжди попереду йшов, автомат на шиї, на плечі — РПГ. Вони вже обстріляні і загартовані війною. Дванадцять їхніх бійців, дванадцять наших...

— Людські втрати були великі за час вашої служби?

— Так, і в Дебальцево, і в Широкино. Як в їхали в Широкино 15 лютого о 6 -7-ій ранку, один поворот вправо і ледве не в штаб до «сепарів» заїхали, і нас почали поливати з усіх боків майже в лоб. Тоді у нас було двоє двохсотих і ціла купа трьохсотих.

— Отримавши поранення, прийшовши з війни, наскільки потрібна вам реабілітація?

— Психологічна не потрібна, потрібна фізична, щоб повернутись до побратимів. А психологічна реабілітація потрібна народу України, щоб він розумів, що потрібно зупинити агресію. Є багато таких чоловіків, що кажуть: я туди не піду, а піду захищати своє, коли вони до нас дійдуть. Але ж так по одиниці нас усіх можна перебити.

— Ви зустрічали людей, які живуть на цих територіях, наскільки вони хочуть бути частиною України?

— Там є велике нерозуміння, бажання в Радянський Союз. І вони хочуть у Союз не тому, що була по рубль п'ятнадцять ковбаса, а тому, що там залишилась їхня молодість, це переважно пенсіонери. Вони думають, що прийде Росія і все повернеться, повернеться молодість. І коли їдуть у Росію біженці, і не осідають у Ростові, а потрапляють десь у район Омська, Томська, починають проситися назад, а назад дороги немає. Виходить, і там вони непотрібні.

— Велика проблема сьогодні для мирного населення з медикаментами, продуктами?

— Так, можна це назвати гуманітарною катастрофою. Уже ніхто не гониться за якимись матеріальними благами. У людей немає найнеобхіднішого: ліків, води, продуктів харчування. Ми пропускаємо на територію України всіх жінок з дітьми, бабусями, дідусями...

— Що ви можете сказати про кроки, які робляться для примирення сторін?

— Деякі безглузді. Після обстрілу Маріуполя вони хочуть зробити демілітаризовану зону в Широкино, але це відверте безглуздя. Як тільки ми підем, вони його займуть і почнуть бомбити Маріуполь. Саме тому маріупольці просять не йти, не здавати позиції, і бійці «Донбасу» не виходять з містечка. На мою думку, Широкино треба звільнити зовсім.

— А де, на вашу думку, потрібно зробити демілітаризовану зону?

— На кордоні з Росією.

(«Кампанія громадської влади»).

Стрибок тигра: від Харкова до Бахчисарая

Українці мають прикру тенденцію докладно висвітлювати свої поразки й побіжно говорити про перемоги. Тому інколи складається враження, що таких начебто й не було. Між тим багато європейських націй гордилися б такими битвами, як, приміром, славетна Конотопська 1659 року, коли було вщент розбито 100–тисячне московське військо, а десятки воєвод потрапили в український полон. У цьому контексті є дуже показовим похід Кримської групи армії Лівобережної України в березні – квітні 1918 року у Крим. Тоді теж були проблеми з військом, із постачанням, з організацією, бо молода Українська держава переживала всі природні труднощі становлення. Але був талановитий, сміливий і рішучий полководець, який мав повноваження і вмів їх використовувати в інтересах перемоги, – український полковник Петро Федорович Болбочан (1883–1919). Перед Кримською групою ставилося завдання звільнити Крим від більшовицьких військ і заволодіти базами Чорноморського військового флоту, на яких тоді відбувалися бурхливі події. Багато військових кораблів підняли на щоглах прапори Української держави.

Така тенденція сприяє поширенню в українському соціумі капітулянтських настроїв, які підтримують політики певної орієнтації та зовнішній супротивник, що зацікавлений у формуванні в національній свідомості українців комплексу лузерства, безнадії, вічного невдахи. Мінорний стиль вітчизняної історіографії аж ніяк не відповідає статусу суверенної держави, який має нині Україна. Тим більше під час війни за незалежність, коли народ потребує позитивних зразків у минулому. Хоча такі, безперечно, є, однак і досі найбільш популяризовані в Україні події воєнної історії — це поразки під Берестечком і Крутами. А величні перемоги залишаються напівзабутими. Між тим багато європейських націй гордилися б такими битвами, як, приміром, славетна Конотопська 1659 року, коли було вщент розбито 100-тисячне московське військо, а десятки воєвод потрапили в український полон. Видатний російський історик XIX століття Сергєй Соловйов писав про цю подію: «Цвіт московської кавалерії загинув за один день. Ніколи більше Росія не зможе вивести в поле таке блискуче військо… Московський цар у жалобному одязі від'їхав за Волгу, побоюючись, що український гетьман зі своїм військом піде просто на Москву…»

Незалежна Україна не святкувала 350-і річниці цієї вікторії в 2009-му через неофіційні прохання Москви того не робити. Хоча сама Російська Федерація гучно відсвяткувала 300-ліття Полтавської битви, тієї, де загинула українська воля…

Щодо воєнної історії ми постійно бачимо нездатність української влади і, на жаль, громадянського суспільства віддавати належне своїм великим звершенням, справжнім заслугам і досягненням. Як кажуть у народі, вміли готувати, та не вміли подавати…

Інша річ, що державні діячі й політики України надто часто демонстрували невміння правильно використовувати ті блискучі воєнні перемоги.

Коли нинішні провідники (Порошенко, Турчинов, Яценюк, Парубій, Пашинський та інші) заявляють, що Крим у 2014 році здали через відсутність війська, то це спроби виправдати власне боягузтво, нерішучість і неспроможність (рік, що минув після Майдану, показав усі їхні «здібності»). Це не армії не було, а адекватної влади, яка здатна діяти в екстремальних умовах і брати на себе відповідальність.

У Криму Болбочан налагодив співпрацю з кримськотатарськими добровольцями для спільної боротьби проти більшовиків і білогвардійців

У цьому контексті є дуже показовим похід Кримської групи армії Лівобережної України в березні — квітні 1918 року.

До складу Кримської групи входили другий Запорозький піхотний полк, перший Запорозький імені кошового Костя Гордієнка полк кінних гайдамаків, Запорозький кінно-гірський гарматний дивізіон, інженерний курінь, чотири артилерійські батареї, автопанцерний дивізіон і два бронепоїзди. 11 березня 1918 року частини Кримської групи розпочали наступ із району Харкова. Це було компактне й високомобільне військове з'єднання під вмілим і рішучим керівництвом.

> **«Коли нинішні провідники (Порошенко, Турчинов, Яценюк, Парубій, Пашинський та інші) заявляють, що Крим у 2014 році здали через відсутність війська, то це спроби виправдати власне боягузтво, нерішучість і неспроможність (рік, що минув після Майдану, показав усі їхні «здібності»). Це не армії не було, а адекватної влади, яка здатна діяти в екстремальних умовах і брати на себе відповідальність.**

Після розгрому більшовицьких частин під Лозовою українські війська зайняли станцію Синельникове і вже 14 квітня спільно з Легіоном січових стрільців під командуванням Василя Вишиваного (Габсбурґа) взяли Запоріжжя. 18 квітня частини Кримської групи вели бої за Мелітополь та заволоділи містом. Кримська Червона армія була розбита на півночі від Перекопа. У ніч із 21 на 22 квітня другий Запорозький полк прорвав лінію укріплень супротивника на Сиваші й вийшов у тил більшовицьких військ, що оборонялися на перешийку. Треба сказати, що в історії російської армії є кілька невдалих походів на Перекоп у XVII — XVIII століттях, а відносно тривалий і надзвичайно кривавий його штурм у 1920 році став «перлиною» радянської воєнної міфології. Кримська група Болбочана взяла Перекоп за кілька годин… Наступного дня запорожці взяли місто Джанкой. 25 квітня перший Запорозький гордієнківський полк під командуванням генерала Всеволода Петрова визволив Сімферополь і тоді ж за підтримки татарських добровольців Бахчисарай.

Як писав у своїх спогадах учасник тих славетних подій поручник Монкевич: «Ніде українську армію не зустрічали з таким захопленням, як у містах Криму…» Річ у тім, що кримчани на той момент уже встигли відчути всі «принади» червоного терору (потім їм доведеться пережити терор денікінської контррозвідки): масові розстріли, взяття заручників стали звичайною практикою. Більшовицький «прокуратор» Севастополя Юрій Гавен дуже пишався там, що розстріляв 600 «контрреволюціонерів». Українська армія, на відміну від своїх супротивників, нікого не вішала й не розстрілювала, виступаючи носієм цивілізованого державного порядку.

Кримській групі залишався один кидок до Севастополя, де комендант Севастопольської морської фортеці Михайло Остроградський (нащадок гетьмана Данила Апостола) вже заявив, що кораблі та військові частини, які стоять під українськими прапорами, підпорядковуватимуться законному уряду незалежної України. Проте «європейські союзники» в особі кайзерівської Німеччини зажадали, щоб вони припинили наступ на Севастополь і відійшли з Криму на материк. Українські провідники надто часто запопадливо виконували всі забаганки союзників, виконали й цього разу. Щоправда, в Джанкої українці, обурені діями союзників, роззброїли німецьку дивізію. Звісно, німці мали підстави не довіряти гетьману Павлові Скоропадському й підозрювати його в проросійських симпатіях, що цілком виправдалося пізніше, коли гетьман видав декларацію про можливість федерації України з небільшовицькою Росією. Німці побоювалися, що український Чорноморський флот потрапить під контроль Антанти. Якби ж влада в Києві зуміла в перемовинах із Німеччиною наполягти на інтересах української сторони, то результатами блискучих перемог групи Болбочана можна було б скористатися для посилення нашої держави, її позицій на півдні.

Незважаючи на ці не дуже втішні політичні аспекти, Кримський похід полковника Болбочана, що, до речі, нагадує регулярні колись південні походи запорожців, залишається однією з найгероїчніших сторінок української воєнної історії і зразком воєнного мистецтва. Той похід дав чимало повчального українським військовим. Зокрема, привертає увагу швидкість просування Кримської групи армії УНР (за мірками того часу): за місяць із важкими боями здолали велику відстань від Харкова до Бахчисарая, завдаючи нищівних поразок супротивникові. То було феноменальне поєднання швидкості й маневру, справжній бліцкриг тоді, коли це поняття ще не побутувало в лексиці військових теоретиків…

Полковник Болбочан здійснював чіткий контроль над військами і вміло ними керував, вчасно реагуючи на зміни бойової обстановки. Він демонстрував прогресивне воєнне мистецтво, використовуючи весь спектр дій у наступальній операції: прориви, охоплення й оточення військ ворога, вихід у тил супротивника і швидке його знищення тощо. Болбочан не намагався тупо штурмувати вузли опору, а обминав їх, щоб не сповільнювати темп наступу. Вся група його військ діяла як єдиний згуртований організм, що пояснюється високою вмотивованістю офіцерів і солдатів, адже значна частина її підрозділів формувалася на добровольчій основі. Успішність походу пояснюється також самостійністю командувача, бо його рішення і дії не гальмувалися вищими штабами та іншими численними бюрократично-управлінськими структурами.

Є ще одна цікава обставина. Майже всі полководці, які брали Перекоп із його як штучними, так і природними укріпленнями, витрачали на це багато часу (від Міхаїла Фрунзе до Еріха фон Манштейна) й крові. Та лише Петро Болбочан захопив Перекоп блискавичним ударом і практично без втрат.

Полковник зумів уже в Криму налагодити дієвий контакт, союз та співпрацю з кримсько-татарськими добровольцями для спільної боротьби проти більшовиків і білогвардійців.

Солдати Болбочана в Криму продемонстрували залізну дисципліну й порядок, що завжди викликає симпатію в місцевого населення, проявляли повагу й стриманість у ставленні до цивільних людей.

Цей Кримський похід треба ретельно вивчати нинішнім військовим діячам України. Хоча умови боротьби на початку XXI століття суттєво інші, ніж на початку XX століття, але чимало фундаментальних засад залишаються незмінними, зокрема особлива роль швидкості й маневру в наступі.

Справді, війну не можна виграти, сидячи в обороні, рахуючи втрати після ударів ворожої артилерії. Приклад Болбочана показує, що українська армія здатна бути однією з найбільш наступальних армій світу.

І ще дещо актуальне: треба добре пам'ятати дорогу на Перекоп і південніше від нього. Знадобиться…

Ігор Лосєв, tyzhden.ua.

Українські школярі – бронзові призери IX Міжнародної олімпіади з астрономії

IX Міжнародна олімпіада з астрономії та астрофізики відбулася м. Магеланг (Центральна Ява, Індонезія). У ній узяли участь понад 200 школярів, які сформували 45 команд з 41 країни світу.

Команда України складалася з п'яти учасників, які вибороли три бронзові нагороди та дві почесні грамоти за четверте місце. Владислав Вертелецький, учень Українського фізико-математичного ліцею Київського національного університету імені Тараса Шевченка, отримав бронзову нагороду.

Під час олімпіади учні виконували завдання спостережного, теоретичного турів, а також практичного туру, присвяченого обробці та аналізу астрономічних даних.

Під час спостережного туру учні досліджували небо неозброєним оком і визначали на ньому яскраві об'єкти та об'єкти з каталогу Мєсьє, досліджували Місяць та розсіяне зоряне скупчення за допомогою телескопів.

Теоретичний тур складався з 15 коротких (простих) та 3 довгих (складних) задач, на виконання яких відводилося 5 годин. Розв'язуючи завдання теоретичного туру, учні мали знайти резонансні орбіти в системі супутників Юпітера, оцінити густину планети, визначити діаметр астероїда 1285 Джульєтта, знайти ексцентриситет орбіти штучного супутника Землі, розрахувати оптичну товщу атмосфери в зеніті, визначити яскравісну температуру радіоджерела та багато іншого.

Прес-служба МОН.

«І на тім рушникові...»

(Продовження. Початок у «Часі Руху» № 10, 11,12,14)

Наші етнографи доводять, що на батьківщині Тараса Григоровича рушники вишивала майже кожна родина. Тут були поширені богуславські та кролевецькі ткані рушники, а особливо «чернецькі», які виготовляли черниці Чигиринського монастиря та сіл, які входили до цього монастиря. Технік використовувалося чимало, в основі узору, як правило, було квіткове дерево червоного кольору з вкрапленням синього, чорного та жовтого кольорів, що в нашому рушнику вже є символом державного прапора. Синій колір — це самодостатній колір першотворення, безпристрасного розуму. Жовтий колір — це колір сонця, тепла, радості. Разом синій і жовтий колір створюють зелений, який творить мир, затишок і благодать, стабільність життєвої сили й волі. У колористичному оформлені рушника переважає червоний колір – колір надії, енергії, червоний колір значно переважає в оздоблені рушників за винятком ритуальних та святкових (білий по білому до Великодня). Чигиринщина, Канівщина, Уманщина мають свої особливості в створені рушників. Наприклад, «більцьові», характерна ознака яких — використання перетканої вибіленої нитки. Чи жашківські, виконані з технікою аплікації. До речі, черкащанам (край Шевченка) слід було б відродити свої техніки та узори вишивання, вони неповторні й заслуговують на відновлення та поширення. Техніка хрестика — це зовсім не те. Але в цілому українські рушники — це єдина глибоко народна творчість, це символ українців, це дорога реліквія сім'ї, народу. Ось як писав І. Нечуй-Левицький про рушники на ярмарку «...рушники поцяцьковані червоними й синіми смугами... Рушники мають на легкому вітрі, аж сяють на гарячому сонці. Ними благословляли на шлюб, зберігаючи в родині протягом багатьох років, як дорогу реліквію».

У центрі Рушника Великому Тарасу розташовані слова Т. Г. Шевченка, як заклик до всіх поколінь: «Обніміться ж, брати мої, Молю вас, благаю!» Ці слова були актуальні в Шевченківські часи, а особливо в 1917-1920 рр. та з 1991 р. і досьогодні. Пророк Тарас Шевченко відчував, які є та будуть попереду проблеми в нашого народу, тому ще в 1845 р. створив «посланіє», а швидше душею, серцем висловив те, що наболіло в його часи й що заважає нам і сьогодні. Під час цієї акції ми мусимо довести до серця нашого народу суть цих слів поета, пробудити відчуття гідності в душах наших людей, нагадати їм, що ми — українці, ми — народ, який жив, живе в Європі і є одним з народів, який уніс значну роль у розвиток не тільки Європейської, а й всесвітньої культури. На двох кінцях рушника теж вишиті слова Шевченка: «В своїй хаті своя й правда, і сила, і воля.» та «І чужому научайтесь, й свого не цурайтесь». Усе з того ж: «І мертвим, і живим, і ненародженим землякам моїм в Україні і не в Україні моє дружнєє посланіє». На лівому кінці рушника нижче цих слів вишиті золотом числа 1814 та 2014 рік. Рік народження та рік урочистого святкування 200-річчя Т. Г. Шевченка.

Завершальним елементом узору рушника є плахтування країв полотна, що підкреслює урочистість та надає святковості художньому твору у Вінок шани Великому Кобзарю. Шевченко у боротьбі за незалежну українську Україну для нашого народу вже став непереможною опорою, підмурівком, на якому треба творити суспільство, відроджувати й відстоювати саме українське. Перебуваючи в Санкт-Петербурзі під час вишивання Рушника Великому Тарасу, я розмовляв зі щирим росіянином башкирського походження про вагу та роль О. Пушкіна й Т. Шевченка. Наша розмова-дискусія навіть перетворювалася на сварку. Для башкирського росіянина О. Пушкін був всесвітнім поетом, генієм і, як не дивно, чистокровним росіянином. Розуміючи, що такого патріота не переконаєш, я запитав його: «Скільки пам'ятників на землі є Пушкіну й Шевченку?» Коли росіянин зрозумів, що різниця разів у сім на користь Шевченка, він надовго задумався й погодився, що Т. Г. Шевченко для народу і ближче, і дорожче.

(Далі буде)

Микола Степаненко, рухівець.

Рак – не риба, або До чого тут Тося?

Минуло добрих півроку 2015-го, поки вітчизняна література нарешті дочекалася першої так-сяк обговорюваної книги українського письменника. Ідеться про «бойову прозу» (як сказано в анотації) Богдана Жолдака «Укри». Як це зазвичай у нас буває, перші відгуки від критиків пролунали схвальні, ба навіть захопливі. А це вже привід глянути на книгу прискіпливіше.

Отже, маємо нарізку куцих історій (а саме – 37 штук, де кожній оповіді, як в'язневі, присвоєно тільки порядковий номер) про сьогоднішню війну, написаних жваво й оптимістично, із живими діалогами (жолдаківськими, впізнаваними). І найголовніше – без краплі такого обридливого ще зі школи вітчизняного сентименталізму. Нині, коли переважає зневірений і депресивний погляд на воєнно-політичну ситуацію в Україні, дотепна книга про переможні пригоди простакуватих, проте метикуватих укрів, – дуже правильна, вибачте, ідеологічно, «для підняття бойового духу». З іншого боку, коли війна ще триває, коли вона не просто болить, а рясно кровоточить, коли жорсткої події не просто не піддаються осмисленню, а й навіть простому розумінню, читати швейківські оповідки якось трохи незручно. Невчасно. Зарано. Бо такі теми потребують часової дистанції. Звісно, нині є читацький запит на літературу про війну, і видавці поспішають задовольнити його перекладною прозою минулого століття. Проте чи коректно нам говорити в художній прозі про війну в той час, коли неможливо всерйоз осмислити навіть події Майдану?

Але «Укри» Жолдака не претендують на осмислення чи переосмислення. Очевидно, що автор не ставив собі за мету створити щось глибше, ніж вітчизняний екшн, розрахований на екранізацію бойовик, писаний «по гарячих слідах».

«Укри» не мають чіткого сюжету, якщо не вважати таким умовно пов'язані між собою «окопні байки», доволі схематичні герої яких – бійці одного з підрозділів: лейтенант Мічурін, Галя-Чупакабра, Жора, Сивий, Хантер, Звіробій та інші. Оповідки про «хитрих хохлів» не завжди тримають купи, деякі з них відверто зайві. Приміром, №7, у якій на окупованій території з'являється потішна бабуся з онуками, про яку потім до кінця книги не буде жодної згадки, автор збереже для оповіді тільки хлопчика Кирилка, який у №20 зіб'є рогаткою ворожий вертоліт, а у №23 впаде головним героям на хвіст, щоб більше не бути згаданим до самісінького кінця книги. Цю лінію можна безболісно викинути з книги, або ж розписати ще на десяток «серій» – і це геть нічого не змінить у читацькому сприйнятті. Ще несподіванішими є №№17–18, у яких ідеться про дівчину Тосю, яку, підкуповує хтось із спецслужб, щоб дівчина отруїла свого працедавця, «хазяїна», і в наступному розділі дівчина втікає в АТО. Більше читач про неї не почує. То навіщо була ця Тося? Розділи, чи то пак «серії», найбільше схожі на короткі замальовки, письменницькі начерки до майбутніх оповідань або, швидше, на красиво виданий натяк продюсерам і режисерам на потенціал автора створити ще кілька сотень подібного «мила», який запросто «захаває» невибагливий український глядач після випуску кримінальних новин. Власне, жанр книги й визначено як «кіносценарій», можна додати – «сезон перший». Бо таких історій (залежно від контракту) запросто наплести ще цілу торбу, притягуючи за вуха то хлопчика з рогаткою, то дівчинку-вундеркінда з безпілотником (№33), про яких потім неуважний читач має просто забути, бо їх вплетено в сюжет тільки для того, щоб склеїти історію там, де вона не хоче клеїтися. Або розтягнути ще на кілька (десятків?) серій.

Окремою темою є мова книжки й стиль викладу історій. Як вам, до прикладу, таке речення: «Звісно, бетон надійний, захищає добряче, але й тим поганий, що дуже рикошетить, буває, куля кілька разів одскочить по підвалу, вже й пошарпали чимало наших укропів»? Не соромтеся, я також його перечитувала двічі, щоб зрозуміти, що хотів сказати автор. І через такий кострубатий синтаксис читачеві, на жаль, доведеться пробиратися часто. Або ж ворог у Жолдака найчастіше зводиться до означень «педерал», «федераст», «деенейрал» чи «лугандон» (палкий привіт Василеві Шкляру). Проте є й дуже втішний момент – Жолдаку чудово вдається передати живе мовлення, зокрема й «лугандонів»: «Нє сци, братан, сєводня нас здєсь уже нє будет, а єслі бздішь, то лучше так і скажи. Хоть на стрьомє постой, а?». Чудовий варіант відтворення українсько-російського суржика, іменованого російською в Україні, з яким зазвичай не можуть собі дати ради українські письменники. Жодних «хай йому грець» чи «трасця». Як і двомовності по-українськи. Нарешті. За це – окреме спасибі.

«Укри» Жолдака, без сумніву, знайдуть свого читача. Нехай автору й далеко до Івана Котляревського чи Юрія Яновського, на порівняння з якими без зайвої скромності натякає анотація, проте насправді така книга не мала би претендувати на більше, ніж на прочитання поціновувачами української масової літератури, а краще – на зйомки середньої руки вітчизняного серіальчика. Горе тільки українським критикам, які сприймають «Укрів» як серйозну заявку на важливу книгу поточного року. Мабуть, вони трішки втомилися від очікувань, і призабули, що навіть у ситуації літратурного безриб'я, рак – таки не риба.

Ірина Троскот, (tyzhden.ua).

Рівненщина втратила Великого Українця

На 83 році життя зупинилось серце патріота і борця за Україну, науковця і талановитого вчителя

Олекса Федорович Новак працював у Рівненській філії Київського загальнонаукового інституту, викладав вищу математику на бібліотечному факультеті. У 1971 році він підготував дисертацію, але такі як Литвинчук Анатолій Іванович, Михайлов написали донос в Москву про націоналіста Новака і не дали йому її захистити. Доречі «таваріщ» Литвинчук , працівник обкому партії, працює і до сьогодні в Рівненському гуманітарному університеті. Є великим «борцем» за Україну і навіть повчає, що необхідно для ефективної розбудови незалежної держави.

Пан Олекса змушений був розрахуватись з інституту і пішов вчителем у школу. Там він викладав фізику й математику.

Олекса Федорович одним з перших долучився до творення товариства української мови ім. Тараса Шевченка. Він відразу був обраний ідеологом Товариства. Від пана Олекси ми дізнавалися правду про історичні події в нашій державі. На кожному засіданні народного університету пан Новак грунтовно давав оцінку подіям у державі. Всі свої зусилля він спрямовував на творення української незалежності згуртовуючи енергію людей у потрібному напрямі. Він був одним з організаторів «Ланцюга злуки», відновлення всенародного вшанування подвигу козаків під Берестечком, відродження української церкви, будівництва Покровського собору, повернення назви м. Рівне, знесення пам'ятника кату Леніну, зміни назв сотень вулиць нашого міста, зокрема перейменування вулиці Леніна на Соборну, вшанування пам'яті Тараса Шевченка 9 березня, відміни більшовицьких свят.

Працюючи в школі, пан Олекса зумів виховати цілу когорту борців за незалежність. Це, зокрема, Віктор Шкуратюк — екс-редактор газети «Шлях Волі», Іван Демянюк — в. о. директора обласного архіву, Сергій Кричильський — редактор газети «Волинь».

Пан Новак як науковець, видав цілий ряд монографій з історії української церкви, документальних праць з кривавих сторінок історії України, підручників. Його задачник з астрономії вважається одним з кращих у світі і рекомендований міносвіти до використання в середній школі. Останню книгу пан Олекса видав вже в цьому році...

Свім головним завданням наш шановний просвітянин бачив просвітлення людей, виховання в них любові до України, почуття патріотизму, гордості за те, що ми українці. Ми дякуємо йому за невтомну працю, за те що дарував нам правду, вчив бути патріотами нашої держави.

Ми вдячні Господу, що подарував Україні і місту Рівне такого правдивого, талановитого, патріотичного науковця, що до останнього подиху любив свій народ і працював для нього.

Іван Кур'янік, голова Рівненської громади Конгресу української інтелігенції.

Оголошення

Загублену печатку Запорізької Крайової організації Народного Руху України, код 20513026, з зображенням козака з мушкетом – вважати недійсною.

Шеф-редактор Василь Куйбіда

Індекс: 91216

Часопис Народного Руху України. Зареєстровано Державним комітетом телебачення й радіомовлення України 01.06.2004 р. Серія КВ № 8802.
Адреса: 01054, м. Київ-54, вул. Олеся Гончара, 33. Адреса сайту: www.nru.org.ua Тел.: (044)246-47-63, E-mail:ruhpress @ukr.net

У номері використано повідомлення nru.org.ua, unian.net, maidan.org.ua, gazeta.ua, ukrslovo.org.ua , dt.ua, radiosvoboda.ua, pravda.com.ua